

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΚΔΑ 10.12.2014

«Έλεγχος Νομιμότητας & Δημόσια Διοίκηση»

Ομιλία Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης Λ. Ρακιντζή

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ: ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η διεθνής κοινότητα έχει αποδεχτεί το γεγονός ότι πολυδιάστατα στην εμφάνισή τους και σύνθετα στη δομή τους φαινόμενα, όπως είναι η διαφθορά και η κακοδιοίκηση που την υποθάλλει, μπορούν να καταπολεμηθούν μόνο στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού προγράμματος δράσης, του οποίου ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η παρακολούθηση αποτελεί ευθύνη του κράτους.

Το κάθε πρόγραμμα κατά της διαφθοράς αποσκοπεί στο να αντιμετωπίσει τα φαινόμενα αυτά μέσα στο συγκεκριμένο πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύσσονται.

Τα φαινόμενα της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης έχουν γίνει αντικείμενα μελέτης από διεθνείς φορείς όπως είναι ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο ΟΟΣΑ αλλά και η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των οποίων τα κράτη έχουν συνάψει συμβάσεις με στόχο την ενοποίηση των εθνικών πρακτικών και των μεθόδων δράσης τους.

Με την Απόφαση (97) 24 του Συμβουλίου της Ευρώπης, ετέθησαν είκοσι Θεμελιώδεις Αρχές για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς που υιοθετήθηκαν στις (6.11.1997) κατά την 101^η Συνεδρίαση της Επιτροπής των Υπουργών.

Η έβδομη αρχή αναφέρεται ρητά στην υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέψουν ειδικευμένα πρόσωπα ή φορείς για την καταπολέμηση της διαφθοράς και να τα εξοπλίσουν με κατάλληλα και αναγκαία μέσα και εκπαίδευση, προκειμένου να ασκήσουν τα καθήκοντά τους.

Εντονότερο βαθμό δέσμευσης των κρατών παρέχει η Ποινική Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Διαφθορά («Criminal Law Convention on Corruption») που υπογράφηκε από τα 14 κράτη-μέλη την 1-7-2002. Στο άρ. 20 της σύμβασης αυτής προβλέπεται η υποχρέωση των κρατών μελών να υιοθετήσουν τα αναγκαία μέτρα για την ειδίκευση προσώπων και υπηρεσιών κατά της διαφθοράς.

Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να είναι ανεξάρτητες, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές των εθνικών δικαίων των κρατών μελών, προκειμένου να εξασφαλίζεται η λειτουργία τους χωρίς άσκηση παράνομων πιέσεων. Η χώρα μας έχει υπογράψει τη σύμβαση αυτή.

Ιδιαίτερη σημασία για το πρόγραμμα υλοποίησης ενιαίας πολιτικής κατά της διαφθοράς και κοινής προσπάθειας για την αναμόρφωση της δημόσιας διοίκησης αποκτούν οι μηχανισμοί παρακολούθησης που λειτουργούν στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών (ΟΟΣΑ, Συμβούλιο της Ευρώπης). Σημαντικό μηχανισμό παρακολούθησης στο θέμα της διαφθοράς αποτελεί η ομάδα κρατών –GRECO (Group of States against Corruption) η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και στην οποία συμμετέχει και η Ελλάδα.

Η GRECO παρακολουθεί την υλοποίηση των είκοσι Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης και την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων, συστάσεων και οδηγιών, στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης κατά της Διαφθοράς.

Η GRECO αποτελεί έναν ευέλικτο και αποτελεσματικό μηχανισμό που εκτιμά, μέσω εκθέσεων αξιολόγησης το κατά πόσο τα κράτη λαμβάνουν τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση της διαφθοράς και προτείνει συγκεκριμένα μέτρα με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες κάθε κράτους.

Η ίδρυση ειδικευμένων ελεγκτικών αρχών με αποκλειστική αποστολή την καταπολέμηση της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης θεωρείται παγκοσμίως ένα από τα πιο αποτελεσματικά θεσμικά μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Στην Ελλάδα έχουν ιδρυθεί σώματα και υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου με άμεσο ή έμμεσο στόχο την πρόληψη και την καταστολή των φαινομένων κακοδιοίκησης και διαφθοράς.

Όμως δεν είχε προβλεφθεί η δυνατότητα παρακολούθησης και συντονισμού της δράσης τους σε επιχειρησιακό επίπεδο , που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητά τους. Η ανάγκη αυτή εμφανίζεται έντονα μέσα από τις Εκθέσεις Αξιολόγησης των διεθνών μηχανισμών παρακολούθησης για την Ελλάδα.

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης καθιερώθηκε με τον ν. 3074/2002 «Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις», σε συμμόρφωση με τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας για τη θέσπιση ενός επιτελικού - συντονιστικού επιχειρησιακού οργάνου της δράσης των Σωμάτων και των Υπηρεσιών Επιθεώρησης και Ελέγχου.

Αποστολή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης είναι α) η διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διοίκησης, β) η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του έργου

των ελεγκτικών σωμάτων της δημόσιας διοίκησης και γ) ο εντοπισμός των φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης (άρθρο 1 ν. 3074/2002).

Η δράση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ξεκινά είτε αυτεπάγγελτα, είτε μετά από καταγγελίες φυσικών ή νομικών προσώπων, είτε με αφορμή πόρισμα ή έκθεση επιθεώρησης ελέγχου των ιδιαίτερων σωμάτων ελέγχου και επιθεώρησης της δημόσιας διοίκησης.

Οι εκθέσεις επιθεώρησης και τα πορίσματα ελέγχου των ιδιαίτερων ελεγκτικών σωμάτων και υπηρεσιών, αποστέλλονται στο Γενικό Επιθεωρητή Διοίκησης και του παρέχουν τη δυνατότητα να παρέμβει, όπου το κρίνει αναγκαίο διατάσσοντας συμπληρωματικό έλεγχο.

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης προεδρεύει του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου (ΣΟΕΕ) που έχει ως σκοπό την παρακολούθηση και το συντονισμό της επιθεώρησης από το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. και όλα τα ιδιαίτερα σώματα και υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου των φορέων του δημόσιου τομέα στο οποίο μετέχουν οι επικεφαλής των παραπάνω φορέων

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης έχει υποχρέωση να διαγνώσει και να προτείνει στο Κοινοβούλιο και την Κυβέρνηση βελτιώσεις που αφορούν στην αποτελεσματικότητα της διοίκησης και των ακολουθούμενων διαδικασιών. Τέλος ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης συμμετέχει στη Συντονιστική Επιτροπή υπό τον Εθνικό Συντονιστή κατά της Διαφθοράς Επίτιμο Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ Ιωάννη Τέντε.

Στο σημείο αυτό θέλω να σταθώ τονίζοντας την αναγκαιότητα του νέου θεσμού τον οποίο πρέπει όλοι να στηρίξουμε με όλες μας τις δυνάμεις. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης απολαμβάνει προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκειται σε έλεγχο από δημόσια υπηρεσία ή άλλη αρχή, το δε Γραφείο του θεωρείται ανεξάρτητη διοικητική αρχή.

Για την εκπλήρωση της πολύπλευρης αποστολής του έχει θέσει σαν κύριο στρατηγικό στόχο το δραστικό περιορισμό των φαινομένων της διαφθοράς και κακοδιοίκησης. Προκειμένου ο στόχος να υλοποιηθεί αποτελεσματικά έχουν τεθεί επί μέρους στόχοι οι οποίοι εντάσσονται σε γενικότερους άξονες καταπολέμησης της διαφθοράς (πρόληψη, καταστολή και ενεργοποίηση των πολιτών). Οι στόχοι αυτοί αφορούν:

- στην αξιολόγηση των υπάρχοντων συστημάτων ελέγχου από την άποψη του κόστους-οφέλους,
- στην μελέτη και επιλογή του πλέον αποτελεσματικού τρόπου ελέγχου,
- στη μείωση του συνολικού χρόνου των επιθεωρήσεων και ελέγχων,
- στη μείωση του κόστους των επιθεωρήσεων και ελέγχων,

- στη μείωση του ονομαζόμενου <<βάρους της επιθεώρησης και ελέγχου>> δηλαδή της επίπτωσης ενδεχόμενων πολλαπλών ελέγχων σε ελεγχόμενους φορείς και αποφυγή παράλληλων επιθεωρήσεων και ελέγχων στους ίδιους φορείς με το ίδιο ή παραπλήσιο αντικείμενο,
- στην ευκολότερη ομαδοποίηση των επιθεωρήσεων και των ελέγχων,
- στην τυποποίηση των επιθεωρήσεων και των ελέγχων με τη χρήση ερωτηματολογίων,
- στην ευκολότερη διενέργεια συνδυασμένων επιθεωρήσεων και ελέγχων όταν το αντικείμενο αυτών είναι πολυσύνθετο από επιθεωρητές-ελεγκτές διαφορετικών ειδικοτήτων,
- στην αποτελεσματικότερη αξιολόγηση του έργου των ελεγκτικών μηχανισμών,
- στον αποτελεσματικότερο συντονισμό του ελεγκτικού έργου
- στην θέσπιση του πλέον κατάλληλου συστήματος ελέγχου,
- στην διαρκή εκπαίδευση των επιθεωρητών – ελεγκτών
- στην ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής τεχνογνωσίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη βελτίωση των συστημάτων ελέγχου της διοικητικής δράσης
- και στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την ενεργοποίηση των πολιτών προς την κατεύθυνση της μηδενικής ανοχής στα φαινόμενα διαφθοράς.

Για την εκπλήρωση των στόχων αυτών ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης έχει ήδη υλοποιήσει τις εξής κύριες δράσεις:

1. Αξιολόγηση της απόδοσης του ελεγκτικού έργου
2. Τυποποίηση Τακτικών ελέγχων με τη χρήση ερωτηματολογίου (checklist) – Εκπαίδευση επιθεωρητών με τη μέθοδο (on the job training)”

Επίσης σε εξέλιξη ευρίσκονται δύο ακόμα δράσεις, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ:

Στρατηγικός Σχεδιασμός Ελέγχων κατά της διαφθοράς & Κακοδιοίκησης: Ο επιτελικός – συντονιστικός ρόλος του ΓΕΔΔ, όπως αυτός προσδιορίζεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, για να λειτουργήσει αποτελεσματικά χρειάζεται να υποστηριχθεί από ένα Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Σχεδιασμό της ελεγκτικής διαδικασίας και των ελέγχων.

Αποτελεσματικός έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης: Υλοποιείται ήδη το έργο με κύριο το ΓΕΔΔ και φορέα λειτουργίας τη ΓΓΠΣ του υπουργείου Οικονομικών: «Υπηρεσίες για την ηλεκτρονική υποβολή και την επεξεργασία των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης – Πόθεν έσχες».

Φορέας χρηματοδότησης μέσω ΕΣΠΑ είναι το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Χρήστες της εφαρμογής εκτός από το ΓΕΔΔ θα είναι και όσοι φορείς διενεργούν τακτικό ή έκτακτο έλεγχο περιουσιακής κατάστασης.

Αντικείμενο του έργου είναι ο σχεδιασμός και υλοποίηση ενός Πληροφοριακού Συστήματος που θα παρέχει τις κατάλληλες εφαρμογές και υπηρεσίες για την πλήρη αυτοματοποίηση της συνολικής διαδικασίας υποβολής, επεξεργασίας, και παρακολούθησης των μεταβολών των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (ΔΠΚ) του συνόλου των υπόχρεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Κυρίες και κύριοι,

Σύμφωνα με τον ορισμό της Διεθνούς Τράπεζας, διαφθορά είναι η κατάχρηση δημόσιου αξιώματος για ιδιωτικό όφελος το οποίο μπορεί να είναι το συνηθέστερο με τη μορφή χρήματος αλλά και εύνοιας για την οικογένεια ή φίλους ή και προς όφελος ομάδας συμφερόντων όπως πολιτικού κόμματος για να αποκτήσει ή να διατηρήσει εξουσία.

Η διαφθορά στο δημόσιο τομέα, ειδικότερη μορφή της οποίας είναι η διαπλοκή συνίσταται στην επιρροή παράνομων συμφερόντων στις κρατικές λειτουργίες τόσο κατά το στάδιο λήψης της απόφασης όσο και κατά το στάδιο της εκτέλεσης με οικονομικό όφελος υπέρ των παράνομων συμφερόντων και αντίστοιχη ζημία του δημόσιου και κατ' επέκταση του κοινού.

Η διαφθορά δεν αποτελεί αυτή καθ' αυτή ποινικό αδίκημα, αλλά εμφανίζεται ως παραγωγικό αίτιο σε σειρά ποινικών αδικημάτων όπως στη δωροδοκία (ενεργητική και παθητική) απάτη, υπεξαίρεση, απιστία, πλαστογραφία, παράβαση καθήκοντος, ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, λαθρεμπορία, κ.λπ.

Η διαφθορά εκτείνεται από τα ανώτερα στελέχη της κρατικής ιεραρχίας μέχρι τα κατώτατα στρώματα της υπαλληλικής ιεραρχίας και σ' αυτή εμπλέκονται οικονομικοί παράγοντες εντός ή εκτός της επικράτειας με τεράστια συμφέροντα σε μεγάλες κρατικές προμήθειες ή ακόμη και απλοί πολίτες σε περιπτώσεις ατομικές με αποτέλεσμα να δημιουργεί και να αναπαραγάγει γενικευμένη γραφειοκρατική αναποτελεσματικότητα της κρατικής μηχανής και διάχυτη δυσλειτουργία του κράτους.

Το πρόβλημα όμως με την καταπολέμηση της διαφθοράς είναι ότι αποκαλύπτεται πάρα πολύ δύσκολα, γιατί κανένα από τα εμπλεκόμενα μέρη δεν είναι διατεθειμένο να προβεί σε αποκαλύψεις, προς αποφυγή βεβαίως και των ιδίων ευθυνών, αλλά και γι' αυτή πολλές φορές υπάρχει κάλυψη και εν πάση περιπτώσει απροθυμία των αρμοδίων οργάνων για αποτελεσματική δράση παρά τις οποιεσδήποτε νομικές επιταγές και ανυπαρξία επαρκούς τεχνογνωσίας για την παρεμπόδιση των μεθοδεύσεων αυτών.

Απαιτείται ταυτόχρονα πολιτική βούληση και τεχνογνωσία για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Υπάρχουν μερικοί γενικοί παράγοντες που λειτουργούν υπέρ της διαφθοράς όπως:

- αόριστες ή επάλληλες αρμοδιότητες, γραφειοκρατικά εμπόδια, χαμηλής ποιότητας ιεραρχικός έλεγχος ακόμη και κανόνες που θεσπίστηκαν ad hoc για να επιτρέψουν διεφθαρμένη συμπεριφορά,
- ανέλεγκτη εξουσία που παρέχεται στους αρμόδιους για να αποφασίζουν, την οποία ασκούν χωρίς διάκριση και λογικούς περιορισμούς με μόνη την επίκληση της πολιτικής βούλησης,
- έλλειψη διαφάνειας
- έλλειψη προληπτικού ελέγχου και βραδύτητα του κατασταλτικού ελέγχου,
- βραδύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης,
- βραδύτητα των ελέγχων και ανεπάρκεια ή αοριστία των πορισμάτων και εκθέσεων επιθεώρησης και ελέγχου ,
- έλλειψη επαρκούς προστασίας των επιθεωρητών κατά των οποίων πολλές φορές έχουν υποβληθεί προς εκφοβισμό αβάσιμες μηνύσεις και αγωγές αποζημίωσης με αποτέλεσμα πολλοί απ' αυτούς να διστάζουν να βεβαιώσουν παραβάσεις. Πρέπει λοιπόν αφενός οι επιθεωρητές να δρουν με αίσθημα ασφάλειας, αφετέρου η Πολιτεία να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε οι ψευδώς καταγγέλλοντες να υφίστανται από την ποινική δικαιοσύνη, αυτεπάγγελτα και με ταχείες διαδικασίες τις συνέπειες.

Η διαφθορά κλονίζει τους κρατικούς θεσμούς και την εμπιστοσύνη των πολιτών στην κρατική λειτουργία και μάλιστα ενισχύει την επικρατούσα στην πλειονότητα των πολιτών άποψη, ότι ορισμένα ζητήματα, για τα οποία η γραφειοκρατία δημιουργεί εμπόδια για την ταχεία επίλυσή τους, μόνο με πλάγιες μεθόδους, όπως με δωροδοκία χάρη νομίμων ακόμη πράξεων ή με πολιτική ή φιλική παρέμβαση είναι δυνατόν να επιλυθούν.

Για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς απαιτείται κατά την άποψή μας η εφαρμογή θεσμικών μέτρων που θα στοχεύουν:

- στην ανάπτυξη του πλέον κατάλληλου για την Ελληνική πραγματικότητα και κατά συνέπεια αποτελεσματικού τρόπου μελέτης του φαινομένου της διαφθοράς,
- στην αξιολόγηση των διαθέσιμων εργαλείων και πρακτικών κατά της διαφθοράς,
- στην ανάπτυξη νέων εργαλείων και πρακτικών πρόληψης και καταστολής των φαινομένων διαφθοράς

-στον εντοπισμό των περιοριστικών παραγόντων που εμποδίζουν τον αποτελεσματικό συντονισμό του αγώνα κατά της διαφθοράς καθώς και στη θέσπιση μέτρων για την άρση των περιοριστικών αυτών παραγόντων,

-στην εφαρμογή τρόπων ενδυνάμωσης μιας νέας κουλτούρας ανεξάρτητων ελέγχων.

Στην οικοδόμηση ενός ισχυρού και αποτελεσματικού δικτύου κατά της διαφθοράς.

Για την καταπολέμηση της διαφθοράς τα ενδεδειγμένα μέτρα εντάσσονται σε τρεις κύριους άξονες: της πρόληψης, της καταστολής και της ευαισθητοποίησης των πολιτών. Όσον αφορά στα μέτρα πρόληψης της διαφθοράς τα οποία είναι θεμελιώδους σημασίας αυτά πρέπει να στοχεύουν προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις ως εξής:

- Μέτρα για τη μείωση των ευκαιριών διαφθοράς όπως αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, μείωση της γραφειοκρατίας, εισαγωγή της πλήρους μηχανογράφησης των υπηρεσιών ώστε να αποκοπεί κατά το δυνατόν η προσωπική επαφή πολιτών με τους υπαλλήλους.
- Μέτρα για την αύξηση του κινδύνου αποκαλύψεως κρουσμάτων διαφθοράς όπως μελέτη και θέσπιση του πλέον κατάλληλου και ανεξάρτητου συστήματος ελέγχου της δημόσιας διοίκησης, αξιολόγηση των υπαρχόντων συστημάτων ελέγχου από την άποψη του οφέλους και κόστους και επιλογή του πλέον αποτελεσματικού τρόπου ελέγχου.
- Προγραμματισμός τακτικών ελέγχων ειδικά σε ευαίσθητους τομείς της διοίκησης οι οποίοι δρουν αποτρεπτικά. Δεδομένου ότι όλοι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί δίνουν πλέον δυσανάλογα βάρος στους έκτακτους ελέγχους κατόπιν καταγγελιών είναι ανάγκη να επαναπροσαρμοστεί ο στρατηγικός τους προγραμματισμός προς τη κατεύθυνση των στοχευμένων δειγματοληπτικών τακτικών ελέγχων.
- Μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας της διοικητικής δράσης μέσω της ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, του προγράμματος Διαύγεια κλπ.
- Μέτρα προς τη κατεύθυνση της απλούστευσης της νομοθεσίας. Βασικός παράγοντας που συμβάλλει στη δημιουργία διαφθοράς στην Ελλάδα και εμποδίζει την αποτελεσματική αντιμετώπισή της είναι η πολυνομία και η γραφειοκρατική διοίκηση. Συστήνεται η απλοποίηση της νομοθεσίας κυρίως στους ευαίσθητους τομείς της δημόσιας διοίκησης, ο εκσυγχρονισμός των διοικητικών διαδικασιών και η άμεση λήψη μέτρων κατά της γραφειοκρατίας.
- Μέτρα προς την κατεύθυνση της γρήγορης απονομής της δικαιοσύνης. Η βραδύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης και η εν πολλοίς ανεπάρκεια των Δικαστηρίων να επιβάλουν το

νόμο, κυρίως στα οικονομικά εγκλήματα, πρέπει να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά καθόσον με την ταχύτερα απόδοση της δικαιοσύνης επιτυγχάνεται η σκοπούμενη ειδική και γενική πρόληψη των κάθε είδους παραπτωμάτων. Κατά προτεραιότητα εκδίκαση υποθέσεων διαφθοράς υπαλλήλων, οργάνων και λειτουργών δημοσίων φορέων-περιορισμός αναβολών.

- Μέτρα προς τη περαιτέρω βελτίωση της πειθαρχικής διαδικασίας. Περαιτέρω βελτίωση του πειθαρχικής διαδικασίας όχι μόνο των υπαλλήλων αλλά και άλλων κατηγοριών δημοσίων λειτουργών και οργάνων όπως αιρετών, μελών ΔΕΠ ΑΕΙ, ιατρών ΕΣΥ κλπ. Με τη θέσπιση διατάξεων που έχουν ως στόχο να καταστεί γρηγορότερη και πιο δεσμευτική η πειθαρχική διαδικασία και την άρση προβλημάτων που προκύπτουν από ερμηνευτικά ζητήματα και νομοθετικά κενά.
- Μέτρα προς την κατεύθυνση της δημοσιοποίησης της δράσης των ελεγκτικών μηχανισμών. Η δημοσιοποίηση των εκθέσεων και των πορισμάτων επιθεώρησης και ελέγχου με προστασία πάντα των προσωπικών δεδομένων και του πάσης φύσης απορρήτου θα συμβάλλει μέγιστα ως μέτρο πρόληψης καθόσον δημιουργεί πίεση της κοινής γνώμης.
- Μέτρα για την αμεροληψία των δημοσίων υπαλλήλων. Θέσπιση του κωλύματος εντοπιότητας για υπαλλήλους κρίσιμων υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης όπως η αστυνομία, η εφορία, η πολεοδομία.
- Μέτρα προς την κατεύθυνση της εντατικοποίησης των ελέγχων περιουσιακής κατάστασης υπαλλήλων, οργάνων και λειτουργών του δημόσιου τομέα.
- Αποτελεσματική λειτουργία μονάδων εσωτερικού ελέγχου σε δημόσιους φορείς και εφαρμογή τρόπων ενδυνάμωσης μιας νέας κουλτούρας ανεξάρτητων ελέγχων. (στα υπουργεία, στα νπδδ, στους στα α' και β' βαθμίδας οι οποίες θα αναφέρονται παράλληλα με τον φυσικό προϊστάμενό τους, στο Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης).
- Υποχρέωση των δημοσίων φορέων να παρακολουθούν ανελλιπώς την εξέλιξη της ποινικής διαδικασίας κατά υπαλλήλων, οργάνων και λειτουργών ώστε να ακολουθεί ο πειθαρχικός έλεγχος αυτών.

Από την μέχρι τώρα εμπειρία του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης κατά την άσκηση της αποστολής του προκύπτουν ειδικότερα αλλά και γενικότερα συμπεράσματα που αφορούν στο παραγόμενο ελεγκτικό έργο όπως:

έλλειψη τυποποιημένης ενιαίας μεθοδολογίας ελέγχου καθόσον το σύνολο σχεδόν του ελεγκτικού και επιθεωρησιακού έργου ασκείται από τα σώματα και τις υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου, που αποτελούν οργανικές μονάδες των υπουργείων, στα οποία υπάγονται.

Μερικές φορές δρούν ανεξάρτητα χωρίς να συνεργάζονται πάντα με τον καλύτερο τρόπο μεταξύ τους και αναπτύσσουν εσωστρέφεια, ανταγωνισμούς, περιχαρακώσεις και αυταρέσκεια.

Λόγω δε της αλληλοεπικάλυψης των αρμοδιοτήτων τους, της μη ομοιομορφίας των μεθόδων και της πρακτικής των διενεργουμένων από αυτά ελέγχων και των συντασσομένων απ' αυτά εκθέσεων και πορισμάτων και της διαφορετικής οργανωτικής κουλτούρας δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί η πλήρης και αρμονική συνεργασία με άλλα σώματα και υπηρεσίες ελέγχου.

Παρίσταται έτσι ανάγκη για την κατά περίπτωση επανάληψη ή συμπλήρωση των ελέγχων κυρίως για τη διαπίστωση των πειθαρχικών ευθυνών ενώ δημιουργείται μια σειρά παρενεργειών όπως βραδύτητα των επιθεωρήσεων και των ελέγχων και ανεπάρκεια ή αοριστία των πορισμάτων και εκθέσεων.

Προβάλλει λοιπόν αδήριτα η ανάγκη αντιμετώπισης της πολυδιάσπασης των υφιστάμενων ελεγκτικών μηχανισμών και κυρίως των ιδιαίτερων Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου με στόχο την πλέον αποτελεσματική και εύρυθμη λειτουργία τους. Η ανάγκη αυτή καθίσταται πλέον επιτακτική προκειμένου να αντιμετωπιστεί η επικάλυψη των επιθεωρήσεων και των ελέγχων με όσα αυτή συνεπάγεται (απώλεια εργατωρών, αύξηση κόστους, σπατάλη ανθρώπινων πόρων, κ.λ.π.)

Οι στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν είναι:

- ✓ Μείωση του συνολικού χρόνου και του κόστους των επιθεωρήσεων και ελέγχων, του ονομαζόμενου «βάρους της επιθεώρησης και ελέγχου», δηλαδή της επίπτωσης ενδεχόμενων πολλαπλών ελέγχων σε ελεγχόμενους φορείς και αποφυγή ταυτοχρόνων επιθεωρήσεων και ελέγχων στους ίδιους φορείς με το ίδιο ή παραπλήσιο αντικείμενο,
- ✓ ευκολότερη ομαδοποίηση αλλά και τυποποίηση των επιθεωρήσεων και των ελέγχων με τη χρήση ερωτηματολογίων ελέγχου, ευχερέστερη διενέργεια συνδυασμένων επιθεωρήσεων και ελέγχων, όταν το αντικείμενο αυτών είναι πολυσύνθετο από επιθεωρητές-ελεγκτές διαφορετικών ειδικοτήτων, αποτελεσματικότερη αξιολόγηση του έργου των ελεγκτικών μηχανισμών, αποτελεσματικότερος συντονισμός του ελεγκτικού έργου.

Έχει διαπιστωθεί π.χ. ότι από τα αποτελέσματα των μικτών κλιμακίων επιθεωρήσεως, από επιθεωρητές διαφόρων σωμάτων και υπηρεσιών, που συνεστήθησαν με εντολή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης εξοικονομήθηκαν 75% εργατωρών και δαπάνης για τους ίδιους ελέγχους.

Τελειώνοντας με τον άξονα της ευαισθητοποίησης των πολιτών: Η ευαισθητοποίηση των πολιτών για την καταπολέμηση της διαφθοράς είναι κρίσιμης σημασίας. Οι πολίτες πρέπει να καταστούν ενεργοί, να αποφεύγουν την παθητική ανοχή των φαινομένων διαφθοράς, να

προσδίδουν στους παράγοντες της διαφθοράς την προσήκουσα κοινωνική απαξία, να συνειδητοποιήσουν τη βλάβη που προκαλεί η διαφθορά στην κοινωνία, στην κρατική λειτουργία και στα θεμέλια της δημοκρατίας και κάθε ενεργός πολίτης συνειδητοποιώντας την ατομική του ευθύνη να συμβάλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς τουλάχιστον με μέτρο να μην προσφεύγει ο ίδιος σε τέτοιες πράξεις.

Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης πολύτιμος αρωγός στην προσπάθεια αυτή έχει συμπεριλάβει ειδική ενότητα στην ύλη της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης ώστε να ενημερωθούν τα αυριανά στελέχη ης δημόσιας διοίκησης σπουδαστές των Σχολών για το ρόλο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και των Σωμάτων και των Υπηρεσιών Επιθεώρησης και Ελέγχου και τις διαδικασίες του ελέγχου της διοικητικής δράσης. Αλλά και τα υφιστάμενα - νεώτερα και παλαιότερα- στελέχη της δημόσιας διοίκησης επιμορφώνονται για τα παραπάνω θέματα στα πλαίσια σεμιναρίων που διοργανώνονται από το ΙΝΕΠ.

Στην προσπάθεια για την καταπολέμηση της διαφθοράς πρέπει να είναι όλοι αρωγοί: όργανα, υπάλληλοι και λειτουργοί της Διοίκησης, ΜΜΕ και ενεργοί πολίτες, οι οποίοι πρέπει να ενημερώνονται συνεχώς προκειμένου να παγιωθεί η αντίληψη ότι η διαφθορά αποτελεί κοινωνικό καρκίνωμα και ότι οι εμπλεκόμενοι σ' αυτήν πρέπει να αντιμετωπίζουν τις νόμιμες κυρώσεις και την κοινωνική απαξίωση και περιφρόνηση.